

Λουκιανός Κηλαηδόνης:
Δεν έχω κανένα σοβαρό λόγο για να δώσω συνέντευξη:
ΑΝΤΙ:
 Κάπου, όταν δίνεις μια συνέντευξη στο ραδιόφωνο παίζεις το παιχνίδι της δημοσιότητας, όταν βγάζεις δίσκο είσαι και μέσα στο παιχνίδι του κυκλώματος παραγωγή-διανομή τραγουδιού κλπ. Εμείς μπορούμε να καταγράψουμε απλά μια φιλική κουβέντα.
Λουκιανός Κηλαηδόνης:
 Πάμε, Ντόλυ, λοιπόν...

Δε φιλοδοξώ να τρελάνω το πανελλήνιο...

ΣΤΗΝ συζήτηση που έγινε στο ΑΝΤΙ ο Λουκιανός Κηλαηδόνης είπε τις απόψεις-του για πρόσωπα και πράγματα. Μίλησε για τις ανησυχίες-του, τον τρόπο που δουλεύει, τα βιώματά-του, τις δουλειές που έκανε και στάθηκαν για αυτόν σημαδιακές, τις βραδιές που τραγούδησε στο «ΑΝΤΙ-Φεστιβάλ», την παραγωγή τραγουδιού, το ρεμπέτικο, την πολιτική, τις εταιρείες, τη δική-του ιστορία, την ιστορία ενός «φτωχού και μόνου κάου-μπόου...»

ΔΗΛΑΔΗ ο λόγος το λέει...
ΤΟ ΒΡΑΔΥ της ερχόμενης Τετάρτης στις 28 Ιουλίου, στο Λυκαβηττό ο Λουκιανός μαζί με την Αφροδίτη Μάνου και τρεις μουσικούς θα συνεχίσουν ένα κύκλο συναυλιών, που ξεκίνησε από την επαρχία. Η Ντόλυ μάλλον δεν θα ανέβει. Κάπου ξεχάσθηκε. Άλλαξε η πόλη, η Αθήνα μεγάλωσε, η Ελλάδα έχει αλλάξει. Ποιός ξέρει όμως τι μπορεί να συμβεί;
 Ο **ΛΟΥΚΙΑΝΟΣ** στα τραγούδια-του αντιμετωπίζει τα προβλήματα της σημε-

ρινής μεγαλούπολης, το άγχος, την καθημερινότητα, αλλά μέσα από εκεί νοσταλγεί και το παρελθόν. Οι δεκαετίες του '60 και του '70 ήταν δεκαετίες που σημάδεψαν την εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας και τα τραγούδια του Κηλαηδόνη σχετίζονται και μ' αυτές τις εξελίξεις.
 Η **ΣΥΖΗΤΗΣΗ** έγινε με τη συμμετοχή τεσσάρων συνεργατών του ΑΝΤΙ, που στο κείμενο της συνέντευξης αναφέρονται ως Α, Β, Γ και Δ.

Λουκιανός Κηλαηδόνης: Κοίταζε να δεις... Και οι δικές-μου δουλειές μπορεί να λειτουργούν έτσι μέσα σ' αυτά τα κυκλώματα. Αλλά δεν είμαι μέσα σ' αυτό το επάγγελμα μόνο και μόνο για δημοσιότητα ή για τα λεφτά. Υπάρχει ένα μεράκι, μια τρέλα. Θέλω να πω ότι γράφοντας αυτά τα τραγούδια τα απευθύνω στους φανταστικούς φίλους και αυτούς που καταλαβαίνομαστε. Δεν φιλοδοξώ ας πούμε να τρελάνω το Πανελλήνιο σ' καμιά περίπτωση. Δεν νομίζω ότι κανένας από μας μπορεί να κάνει τίποτε περισσότερο, από το να καταγράψει αυτά που του συμβαίνουν. Όσο πιο κοντά βρίσκεται σε ένα στυλ ανθρώπων μπορεί τελικά μέσω αυτών να εκφράζει και κάποιους άλλους, που έχουν συναφή βιώματα. Αυτό το έχω καταλάβει και το έχω δεχθεί στη δουλειά-μου.

Με τα βιώματα της εποχής-του

Μεγάλωσα σε μια μεγάλη πόλη, στην Αθήνα, στην Κυψέλη, σε μια συνοικία, με ένα ορισμένο τρόπο ζωής, με τα πάρτυ, μ' όλες αυτές τις καταβολές. Δεν νομίζω ότι ποτέ τα τραγούδια που κάνω τώρα μπορούν να πούνε κάτι στον αγρότη. Δεν έχω γλώσσα να μιλήσω μαζί-του. Αυτά τα τραγούδια είναι σίγουρο ότι δεν λειτουργούν σε μικρές πόλεις ή σε χωριά, δεν έχουν τίποτε να πουν εκεί. Ούτε το «δέκα μείον πέντε», το «αν σηκωθείς ναρβίς» και «θα παρκάρω ναρβίς», ο ρυθμός και το άγχος, τα «θερινά σινεμά» και όλα αυτά.

Το παράπονο για τη Μέντια Λουζ

Α.Κ: Νομίζω ότι έχουν διαφορετικά επίπεδα αναγνώσεως. Δηλαδή τα δικά-μου τραγούδια μπορούν να αναγνωθούν διαφορετικά και όσο πιο κοντά είναι αυτός που τα ακούει στη δική-μου πραγματικότητα, τόσο πιο πολλά πράγματα βρίσκει μέσα σ' αυτά. Αλλά είναι πιθανόν, να μπορούν να λειτουργήσουν σ' ένα πρώτο άκουσμα και σε πιο ευρύ φάσμα. Μπορεί να αρέσουν και σε κάποια φίλη της μάνας-μου αλλά, για τελειώς διαφορε-

τικούς λόγους απ' αυτούς που φαντάζομαι εγώ.

Α: Λέγοντας ιστορικότητα και χρονική συμβατικότητα δεν εννοώ αναγκαστικά αναφορά σε μια περίοδο, ή συγκεκριμένα ιστορικά γεγονότα, αλλά σ' ένα γενικό πλαίσιο με αναφορές ιδεολογικές και συναισθηματικές στο «κλίμα της εποχής», όπως λέμε. Νομίζω ότι το κλίμα που δίνει ο Λουκιανός είναι άμεσο, σημερινό. Και η απορία του Ράλλη, «ποιός είναι αυτός ο Κηλαηδόνης, και γιατί στις καταλείψεις τραγουδούσαν Κηλαηδόνη» είναι, από μια άποψη, χαρακτηριστική. Και, από τη θέση-του δικαιολογημένη...

Α.Κ: Όλα αυτά είναι χρήσιμα. Αλλά θέλω να σας πω πώς έφτασα να κάνω εγώ τα τραγούδια-μου. Γύρω στο '70 ξεκίνησα με ελαφρολαϊκά τύπου «Όσο αγαπώμαστε τα δυο», «Μη χτυπάς» κτλ. Ήταν για μένα ένας δρόμος θολός και ακαθόριστος, ήδη προδιαγραμμένος από άλλους και μάλιστα πολύ καλά δουλεμένους, με τραγουδιστές σαν τον Μητσιά, την Μοσχολιού και άλλους. Για πρώτη φορά μου δίνεται η ευκαιρία με τα «Μικροαστικά» του Νεγρεπόντη, να μπορέσω να διοχετεύω βιώματα μουσικά μέσα σε εικόνες γνώριμες και για μένα. Τα «Μικροαστικά» μου ήρθαν κουτί. Χωρίς την προσδοκία ότι θα βγουν σε δίσκο, τα δούλεψα με απόλυτη ελευθερία το '71, μέσα στη δικτατορία. Το ελαφρό τραγούδι σφράγισε τη ζωή-

μου από το '43 που γεννήθηκα μέχρι περίπου το '60 που εμφανίστηκε ο Θεοδωράκης. Αυτή η εποχή, μετά την εμφάνιση του Θεοδωράκη και του Χατζιδάκι έφυγε, ούτε σχολιάστηκε, σαν να μην υπήρχε ποτέ όλο αυτό το πράγμα, μ' όλες τις επιρροές και τον τρόπο ζωής που ζυμώθηκαμε. Και τότε, με τα «Μικροαστικά» αρχίζουν να βγαίνουν οι προσωπικές-μου απόψεις. Προσπάθησα να σχολιάσω τι σημαίνει βαλσάκι, να, αυτό το χαζοχαρούμενο «έχω δικά-μου δυο δωμάτια, χωλ και κουζίνα κτλ.», τι σημαίνει εμβατήριο, «οικονομία κάντε» γενικό σύνθημα και τίποτε άλλο. Έτσι έγινε κάποιο πρώτο ξεκαθάρισμα. Στη συνέχεια «τα απλά μαθήματα Πολιτικής Οικονομίας», μια δουλειά λιγότερο επιτυχημένη. Αλλά εξασκούσα τα εκφραστικά-μου μέσα. Μάθαινα και γω να μιλάω με τη γλώσσα-μου. Πριν μιλούσα με τη γλώσσα άλλωνών. Και με τη «Μέντια Λουζ», μια δουλειά λίγο πιο κλειστή — και λιγότερο γνωστή — πιο αφηρημένη, πιο ποιητική δουλειά, εκεί γύρω στο '76, ξεκαθαρίζω και πάλι τις ιδέες-μου.

Α: Είναι η εποχή που έβγαλες μια πλακέτα με ποιήματα, τους «Υδράγγυρους» - δεν είναι και πολύ γνωστά πώς γράφεις στίχους.
Α.Κ: «Μέντια Λουζ» και «Υδράγγυροι», βγήκαν μαζί. Και κάπου εκεί συνειδητοποιώ ότι δεν είναι δυνατόν όλη-μου τη ζωή να κάνω τον ίδιο δίσκο, δηλαδή το '43 με το '60, την εφηβεία και τα παιδικά χρόνια. Είπα ότι δεν θα ξανακάνω δουλειά νοσταλγοκριτική πάνω σ' αυτή την εποχή.

Γράφω για αυτά που μου συμβαίνουν...

Α: Αυτή η προσαρμογή, για να βρικέςται μέσα στα πράγματα, πώς γίνεται;
Α.Κ: Αποφάσισα να γράφω τραγούδια για αυτά που μου συμβαίνουν, σήμερα. Τι με πειράζει εμένα; Με πειράζει που κλείνουν τα μπαρ στις 2, θα γράψω ένα τραγούδι. Η Ρίτα, μια παλιά-μου συμμαθήτριά που είδα και είχε γίνει... άστα, αγνώριστη. Θα γράψω και για αυτή. Είπα, τώρα να μην κάθομαι να φαντάζομαι καταστάσεις. Να γράψω για υπαρκτές και οικείες.

Γ: Τελικά γιατί γράφεις;
Α.Κ: Έχουν πει διάφοροι, διάφορα γιατί γράφουν. Εγώ να, για την πλάκα-μου' για μένα και δέκα φίλους που γουστάρουνε. Δεν έχω δηλαδή σοβαρούς λόγους που γράφω.

Α: Για την «Αλλαγή» κάνεις τίποτε;
Α.Κ: Όχι. Όπως και για το Ράλλη. Μού 'λεγαν κάνε... και έλεγα, πολύ του πάει τώρα!
Β: Αντιμετωπίζεις δηλαδή την «Αλλαγή» όπως και το Ράλλη;
Α.Κ: Ναι. Δηλαδή τους γράφω κανονικά και τους δύο...
Γ: Πολιτικά εσύ πού βρίσκεσαι;
Α.Κ: Δεν είμαι ούτε με το ΠΑΣΟΚ ούτε με το ΚΚΕ...
Δ: Αλλά τότε;
Α.Κ: Εί' του «χώρου». Έτσι συμπαθών γενικά. Φλου πράγματα δηλαδή...

Το ΑΝΤΙ-Φεστιβάλ

Β: Είπες ότι γράφεις για φίλους. Εμείς στο ΑΝΤΙ σε αισθανόμαστε πολύ φίλο. Στο ΑΝΤΙ-Φεστιβάλ όλα τα παιδιά, οι καλλιτέχνες ήρθαν για να τραγουδήσουν, να βοηθήσουν, για παρά. Με σένα υπήρχε στον τρόπο συμμετοχής-σου, κάτι το ιδιαίτερο...
Α.Κ: Αυτή η ατμόσφαιρα που φτιάχτηκε την τελευταία μέρα ήταν καταπληκτική. Αυτές οι ατμόσφαιρες δεν νομίζω ότι φτιάχνονται με 500-600 άτομα. Είναι ατμόσφαιρα σπιτιού. Δηλαδή εγώ την έχω ζήσει αυτή την κατάσταση κατά καιρούς σε πάρτυ με φίλους. Έχουμε κάνει παρόμοιες βραδιές σπιτι-μου κι αλλού. Αλλά είμασταν 20-25 άνθρωποι όλο κι όλο. Δεν μπορεί να φανταστείς ξαφνικά ότι μια τέτοια πλάκα γίνεται με τόσους πολλούς ανθρώπους. Αυτό ήταν το καινούριο εκκίνησης της βραδιάς. Και το ενδιαφέρον ότι διαπιστώνει κανείς μέσα από αυτό την ανάγκη που έχουν κάποια νέα παιδιά, που καθίσανε μέχρι τις 6 το πρωί, για κάτι πιο αυθόρμητο, πιο ενδιαφέρον, πιο τυχαίο προκειμένου να αισθανθούν ένα πλησίασμα ένας με τον άλλο. Δηλαδή εκεί που νοιώθεις, — ο καθένας για πάρτη-του — ότι έχει απομονωθεί, έχει αποξενωθεί, η μοναξιά που λέμε και όλα αυτά τα πράγματα, τελικά δεν είναι ένα ζόρι που το τραβάς μόνο εσύ, είναι και ένας άλλος κόσμος που τραβεί το αντίστοιχο ακριβώς ζόρι με σένα...
Δεν έχω ύφος...
Δ: Πιστεύεις ότι γράφοντας για αυτά που σου συμβαίνουν θα επηρεάσουν και το δικό-σου στυλ στη μουσική;
Α.Κ: Φαντάζομαι ναι. Και εν πάση περιπτώσει νά 'ναι και τραγούδια πιο ρυθμικά

με εσωτερικό ρυθμό και όχι εξωτερικό. Κάπου δηλαδή νά 'ναι και πιο κοντά σ' ένα «Ξενοφέρτο» τραγούδι με την έννοια ότι μας αρέσει ένας τέτοιος ήχος. Και αυτοί παρόμοια ζόρια αντιμετωπίζουν δεν είναι τόσο μακριά από μας. Και σαν ήχος αυτό που ακούμε σε ξένα συγκροτήματα μας αρέσει και είναι πιο ξεκούραστο. Μέσα από αυτό μπορείς να πεις περισσότερα πράγματα και να σε ακούσουν, παρά να προσπαθείς τώρα μέσα από το ζειμπέκικο να πεις καινούρια πράγματα. Παρένθεση τώρα. Νομίζω ότι ο στίχος του Ρασούλη είναι κάπου λάθος σε σχέση με τη μουσική. Ο Ρασούλης, από τους νεότερους, μ' αρέσει πάρα πολύ σα στιχουργός. Έγραψε κάποια πράγματα πολύ σημερινά σαν αίσθηση που δεν νομίζω ότι αντίστοιχα βγήκε μουσικά, πολλές φορές. Φαντάζομαι ότι αυτός ο στίχος με μουσική Σαββόπουλου θα έδινε μια άλλη διάσταση σε όσα περιέχει ο στίχος.
Γ: Μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει κάποια σχέση στη μουσική-σου με κάποιους άλλους; Έχεις κάποιο πρότυπο;
Α.Κ: Όχι, γιατί βάζω τόσο ετερόκλητα στοιχεία μέσα στη δουλειά-μου. Και αυτό που λένε για μένα προσωπικό ύψος, είναι νομίζω η παντελής έλλειψη ύψους... Δουλεύω κατά καιρούς ότι μου κατέβει σαν ύψος. Δεν το φοβάμαι.
Το Αρχοντορεμπέτικο: «Μπάσταρδο και φτιαχτό...»
Δ: Νομίζω ότι έχεις ένα πλεονέκτημα και μια ιδιορρημία. Και αυτό είναι προσωπικό ύψος. Υπάρχει σε σένα ένα χαρακτηριστικό, ότι όλα αυτά τα στοιχεία που χρησιμοποιείς κάπου τα παρωδείς. Είναι αλήθεια αυτό; Αυτή η «μίζε κουλτούρα», του '50-'60 δηλαδή, όπου αντίζει μέσα στα τραγούδια σου είναι και λίγο παρωδία.
Α.Κ: Υπάρχει αυτό το στοιχείο. Είναι δύο πράγματα όμως. Κάπου τα παρωδώ, τα κοροιδεύω, όταν πια μόδεσα να δω τι είναι αυτά τα πράγματα, αλλά κάπου, καθώς η κακώς, τα πανώω γιατί με αυτά μεγάλωσα. Έχω δηλαδή και ο ίδιος μια αντιφατική σχέση μ' αυτό το γεγονός.
 Αν τη δεις λογικά αυτή την εποχή δεν αντέχει, είναι φτιαχτή. Τι τραγούδια γραφότανε το '47, '48, '49, μετά το δεύτερο ανάρτικο, τις δικές... και να δεις αυτή την εποχή

